

Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları

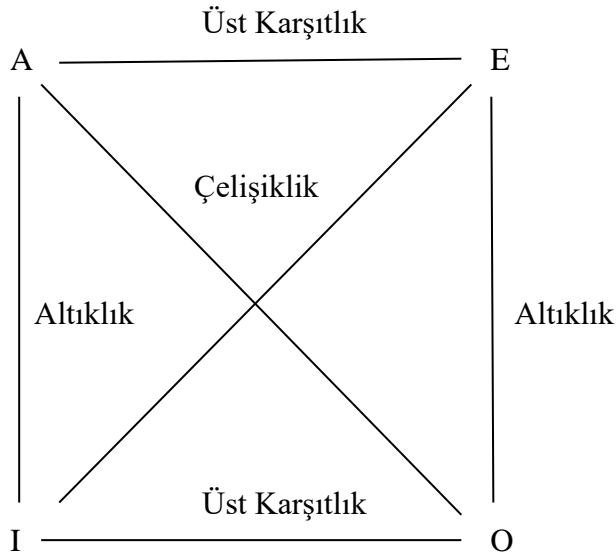
FEL 131 Klasik Mantık

3. HAFTA:

Önermeler Arası İlişkiler:

Önermeler arası ilişkilerin analizidir. Zıtlar karesi olarak şöyle gösterilebilir.

Kaplamasal ilişkilere bakılır.

Çelişiklik: Nitelikleri ve nicelikleri farklı olan önermeler arasındaki ilişkidir.

$$A (D) \rightarrow O (Y)$$

$$E (D) \rightarrow I (Y)$$

$$A (Y) \rightarrow O (D)$$

$$E (Y) \rightarrow I (D)$$

$$O (D) \rightarrow A (Y)$$

$$I (D) \rightarrow E (Y)$$

$$O (Y) \rightarrow A (D)$$

$$I (Y) \rightarrow E (D)$$

Altıklık: Nitelikleri aynı, nicelikleri farklı olan önermeler arasındaki ilişkidir.

A (D) → I (D)

E (D) → O (D)

A (Y) → I (?)

E (Y) → O (?)

I (D) → A (?)

O (D) → E (?)

I (Y) → A (Y)

O (Y) → E (Y)

Bütün-parça ilişkisinden türetilen kural: Tümelin doğruluğundan tikelin doğruluğu çıkarılabilir. Ancak tikelin doğruluğundan tümel hakkında bir şey söylemek olanaklı değildir.

Doğru da olabilir, yanlış da.

Tikelin yanlışlığından tümelin yanlışlığı çıkarılabilir. (Bir nitelik parçaya uygun değilse, bütüne de uygun değildir.) Ancak tümelin yanlışlığından tikel hakkında bir şey söylemek olanaklı değildir.

Karşıtlık: Nicelikleri aynı, nitelikleri farklı olan önermeler arasındaki ilişkidir.

Üst Karşıtlık:

Alt Karşıtlık:

A (D) → E (Y)

I (D) → O (?)

A (Y) → E (?)

I (Y) → O (D)

E (D) → A (Y)

O (D) → I (?)

E (Y) → A (?)

O (Y) → I (D)

Yanlış ise bilinmiyor.

Doğru ise bilinmiyor.

Bu iliřkileri verilen 6rnek 6nermeler 6zerinden g6steriniz.

6rnek: B6t6n yıldızlar parlaktır.

6rnek: B6t6n aęaęlar yeřildir.

6rnek: B6t6n domatesler kırmızıdır.